

Ponovna uporaba stakla

Preporuke politika
lipanj 2023

Sadržaj

3 Stanje

3 Izuzeća za staklo

4 Smanjenje emisija ugljika, ponovno promišljanje o staklu za jednokratnu upotrebu

5 Ponovno korištenje: izgradnja održive budućnosti stakla

5 Optimiziranje postojećih sustava prikupljanja i recikliranja

6 Visok standard dizajna za kružnost pakiranja

6 Poticanje stakla za višekratnu upotrebu: Prednjačenje EU u održivosti

Stanje

Dokazano je da staklo za jednokratnu upotrebu ima najveći ukupni otisak na okoliš u usporedbi s drugim materijalima za jednokratnu upotrebu. S druge strane, staklo za višekratnu upotrebu nudi najveći potencijal za smanjenje utjecaja na okoliš: staklene boce za višekratnu upotrebu proizvode 85% manje emisija ugljika od svojih onih za jednokratnu upotrebu, 75% manje emisija ugljika od plastike (PET) i 57% manje emisija ugljika od aluminijske limenke.¹

Revizija Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu (PPWR) treba se pozabaviti cjelokupnom ambalažom i ambalažnim otpadom u pristupu neutralnosti materijala. Ključno je izbjeći zamjenu materijala, kao što je prijelaz s jednokratne plastike na jednokratni papir, aluminij ili staklo; ili od težih prema lakšim materijalima za pakiranje.

U tom smislu, PPWR bi također trebao postaviti politički okvir za postupan prelazak sa stakla za jednokratnu upotrebu na staklo za višekratnu upotrebu. Međutim, trenutni prijedlog Europske komisije (EK) o PPWR-u vjerojatno će rezultirati povećanjem upotrebe stakla za jednokratnu upotrebu, čime će se pogoršati ukupni utjecaj sektora na okoliš. To vrijedi čak i ako bi se stope recikliranja povećale, iako se ne očekuje da će se to dogoditi budući da nema predloženih mjera za povećanje recikliranja staklene ambalaže.

Trenutačni prijedlog PPWR-a daje povlašteni tretman staklu za jednokratnu upotrebu izuzimajući ga iz kružnih zahtjeva koji se primjenjuju na metalnu i plastičnu ambalažu za piće (npr. obvezni sustavi povrata pologa [DRS]), kao i ispuštanjem jakih alkoholnih pića (od kojih je većina pakirana u staklene boce) iz ciljeva za ponovnu upotrebu. Ova prednost nepravedno daje prednost staklu unatoč znatno većem ugljičnom otisku u usporedbi s drugim materijalima.

Izuzeća za staklo

U nastavku sažimamo izuzeća za staklo u trenutnom prijedlogu EK za reviziju PPWR:

§ Članak 26. stavak 4: Ciljevi ponovne uporabe i ponovnog punjenja za alkoholna pića (primjenjivo na pivo, gazirana i fermentirana pića) ne uključuju jaka alkoholna pića.

§ Članak 44. stavak 1: **Sustavi depozita i povrata** (primjenjivo na metalne i plastične posude za piće) ne uključuju staklo za jednokratnu upotrebu.

§ Članak 44. stavak 3.: Sustavi depozita i povrata izuzeti su za staklo, čak i bez postizanja najmanje stope od **90% odvojenog prikupljanja za recikliranje**, za razliku od metala i plastike.

§ Članak 46 (b)(v): **Ciljevi recikliranja** stakla su **nedostatni**, ne usklađuju se s najboljim praksama i ometaju uspostavu visokokvalitetnih sustava recikliranja.

¹ [Pakiranje za višekratnu upotrebu naspram jednokratne ambalaže – pregled utjecaja na okoliš, Zero Waste Europe, prosinac 2020.](#)

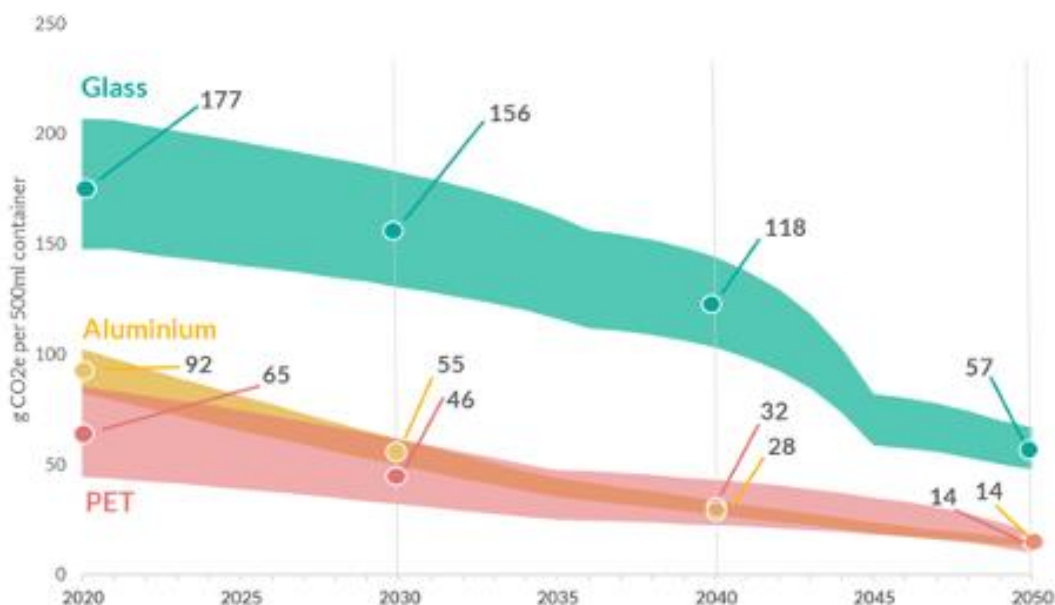
§ Članak 7: Ciljevi minimalnog **recikliranog sadržaja odnose se samo na plastiku**, zanemarujući staklenu ambalažu.

§ Članak 38: **Sprječavanje ambalažnog otpada** postavlja ukupni kombinirani cilj smanjenja otpada (na temelju težine) *po glavi stanovnika*, bez **primjene na svaki materijal, uključujući staklo**. Postavljanjem ciljeva za specifične materijale uspostaviti će se jednaki uvjeti za sve vrste pakiranja i ublažit će se tržišni poremećaji koji proizlaze iz nepotrebnih zamjena pakiranja zbog različitih gustoća materijala.

Smanjenje emisija ugljika, ponovno promišljanje o staklu za jednokratnu upotrebu

Osim što ima najveći ugljični otisak u usporedbi s drugim materijalima za jednokratnu ambalažu, **staklo za jednokratnu upotrebu najskuplji je materijal za dekarbonizaciju**. Nedavna studija koju je za Eunomia Research & Consulting naručio Zero Waste Europe, *Dekarbonizacija jednokratne ambalaže za piće*,² pokazuje njezinu nekompatibilnost s klimatskim planom.

Slika 1: EU projekcija dekarbonizacije spremnika za piće po spremniku od 500 ml

Izvor: Dekarbonizacija jednokratne ambalaže za piće, Eunomia Research and Consulting, lipanj 2023.

² Dekarbonizacija jednokratne ambalaže za piće, Eunomia Research and Consulting, lipanj 2023.

Ponovno korištenje: izgradnja održive budućnosti stakla

- 1) Uključuje podciljeve **prevencije otpada specifične za materijal**. Budući da je namjera članka 38. PPWR-a smanjiti nastanak otpada od svih vrsta ambalaže i motivirati industrije da razmotre mjere prevencije za sve materijale, ciljevi prevencije trebali bi biti postavljeni za svaki materijal i biti zahtjevniji za staklo, s obzirom na visok utjecaj na okoliš.

Utjecaj ugljika na staklo usko je povezan s njegovom težinom – i stoga bi sprječavanje proizvodnje novog stakla trebalo biti prioritet. Staklo u ugljično neutralnoj budućnosti znači ponovnu upotrebu staklenih materijala iznova i iznova, prije nego što ih se ponovno otopi. Buduća ulaganja trebaju biti usmjerena u tom smjeru kako bi se što bolje iskoristilo staklo koje se proizvodi.

- 2) **Postaviti jače sektorske ciljeve ponovne uporabe i proširiti na druge ključne tržišne segmente** kako bi se smanjila upotreba materijala koji su najštetniji za okoliš. Precizni sektorski ciljevi koji su postavljeni na temelju sektorskog utjecaja ambalaže nude najveću podršku u pogledu zelenih ulaganja u prave tržišne segmente. Iako su sektorski ciljevi u prijedlogu PPWR-a već pokrili mnoge ključne sektore pakiranja, još uvijek postoje drugi koji se mogu istražiti:

- HORECA sektor – konzumacija za van i u lokalima;
- Maloprodajni sektor – hrana i piće;
 - I HORECA i maloprodajni sektor: gotova pakirana hrana za kućnu potrošnju;
- Alkoholna (uključujući vino i žestoka pića) i sva bezalkoholna pića (uključujući mlijeko).

Optimiziranje postojećih sustava prikupljanja i recikliranja

Uključivanje stakla za jednokratnu upotrebu u DRS važna je prekretnica – ne samo u smislu poboljšanja recikliranja kroz bolje prikupljanje i sustav zatvorene petlje, već i u pomaku na veću ponovnu upotrebu jer će izgraditi infrastrukturu za povrata i naviknuti ljude da vraćaju svoje spremnike za ponovnu upotrebu.

- 3) Tretirati svu ambalažu pića jednako i **uključiti staklene posude za piće u programe povrata i depozita**. Kao i kod metalnih i plastičnih posuda za piće, staklo bi jednako trebalo podlijegati minimalnom cilju od 90% odvojenog prikupljanja za recikliranje koji, ako se postigne, može poslužiti kao iznimka od DRS-a.

Visok standard dizajna za kružnost pakiranja

Kao što je navedeno u hijerarhiji otpada, pomak prema ponovnoj uporabi trebao bi postupno postati norma u nadolazećim desetljećima. Međutim, postoje posebne okolnosti u kojima se mogu razmotriti visoko učinkoviti sustavi za jednokratnu upotrebu. S obzirom na eksponencijalno smanjenje ugljika koje proizlazi iz recikliranja plastike, metala i stakla u zatvorenom krugu, članak 7. trebalo bi proširiti kako bi uključio barem zahtjeve za reciklirani sadržaj (tj. visokokvalitetno recikliranje) i za staklenu i za metalnu ambalažu.

- 4) Za staklenu, metalnu i plastičnu ambalažu za piće, najmanje **65 % (težinski) sadržaja** ambalaže stavljene na tržište na području te države članice u razdoblju od 2030. do 2039. je reciklirani materijal; i najmanje **85 % (težinski) sadržaja** ambalaže stavljene na tržište na teritoriju te države članice u razdoblju do 2040. je reciklirani materijal, utvrđeno metodologijom izračuna i provjere u skladu s navedenim provedbenim aktima u stavku 7. članka 7.

Gospodarski subjekti provjeravaju jesu li ovi uvjeti i dalje ispunjeni u intervalima ne duljim od pet godina, uzimajući u obzir dobre prakse u dizajnu ambalaže, sustave recikliranja i ponovne uporabe te druge razvojne trendove u kružnosti pakiranja.

Do 5. siječnja 2026. EK će izraditi smjernice za pomoć i olakšavanje gospodarskim subjektima u izračunavanju i provjeri stope prikupljanja specifičnih formata pakiranja stavljenih na tržište u određenim državama članicama i provođenju procjene kako bi se dokazala usklađenost sa zahtjevima iz stavka 16. .

Poticanje stakla za višekratnu upotrebu: Prednjačenje EU u održivosti

Staklena ambalaža igra ključnu ulogu u trajnoj tranziciji prema održivim sustavima. Međutim, kako bi učinkovito doprinijelo ciljevima održivosti, staklo se mora odmaknuti od jednokratnosti i usredotočiti na sustave ponovne upotrebe.

Politike Europske unije trebale bi preuzeti vodstvo u poticanju proizvođača stakla i korisnika ambalaže da koriste staklo za višekratnu upotrebu i provedu mjere koje podržavaju visokokvalitetno recikliranje.

Zero Waste Europe (ZWE) europska je mreža zajednica, lokalnih vođa, stručnjaka i pokretača promjena koji rade na uklanjanju otpada u našem društvu. Zalažemo se za održive sustave i redizajn našeg odnosa s resursima, kako bismo ubrzali pravedan prijelaz na društvo bez otpada, za dobrobit ljudi i planeta. www.zerowasteurope.eu

Reloop je međunarodna neprofitna organizacija koja surađuje na kreiranju politika sa vladama, industrijom i nevladinim organizacijama. Naša vizija i misija su ambiciozne i usmjerene na stvaranje svijeta bez otpada u kojem naši resursi ostaju sačuvani. Naše pozicije i preporuke su uvijek bazirane na statističkim istraživanjima, dokazima iz najbolje prakse i kolektivnoj stručnosti našeg tima. www.reloopplatform.org

Zero Waste Europe zahvaljuje na financijskoj pomoći Europske unije. Isključivu odgovornost za sadržaj ovog materijala snosi Zero Waste Europe. Materijal ne odražava nužno mišljenje gore spomenutog donatora. Donator se ne može smatrati odgovornim za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u materijalu.

Autori: Clarissa Morawski (ReLoop), Larissa Copello, Joan Marc Simon (ZWE)
Urednice: Ana Oliveira, Aline Maigret (ZWE)
Datum: lipanj 2023

Opće informacije: hello@zerowasteeurope.eu
Mediji: news@zerowasteeurope.eu
Teme vezane uz gradove: cities@zerowasteeurope.eu

zerowasteeurope.eu
www.zerowastecities.eu
www.missionzeroacademy.eu

